

Kidego Teknikoa. Erizaintzako Eskala

GOMENDATUTAKO BIBLIOGRAFIA

- [Azaroaren 8ko 31/1995 Legea Lan-arriskuen Prebentzioari buruzkoa. EAO, 269.zk., azaroaren 10ekoa - Legegunea: Euskal Herriko araudia - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- [BOE-A-1997-1853 Real Decreto 39/1997, de 17 de enero, por el que se aprueba el Reglamento de los Servicios de Prevención.](#)
- [BOE-A-2012-2014 Ley 7/1993, de 21 de diciembre, de creación de OSALAN - Instituto Vasco de Seguridad y Salud Laborales.](#)
- [BOE-A-2012-417 Ley 10/1997, de 27 de junio, de modificación de la Ley de creación de Osalan, Instituto Vasco de Seguridad y Salud Laborales - Laneko Segurtasun Eta Osasunerako Euskal Erakundea.](#)
- [Laneko segurtasun eta osasunerako euskal estrategia 2021-2026 - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- OIT [Misión e impacto de la OIT | International Labour Organization](#)
- OSHA EUROPA [Qué hacemos | Safety and health at work EU-OSHA](#)
- INSST [INSST. Misión, visión y valores | INSST](#)
- OSALAN [Misioa, ikuspegia eta balioak](#)
- 16/2023 LEGEA, abenduaren 21ekoa, Datuak Babesteko Euskal Agintaritzarena. [2400036e.pdf](#)
- [38/2012 DEKRETUA, martxoaren 13koa, historia klinikoari eta osasun-arloko paziente eta profesionalek dokumentazio klinikoaren arloan dituzten eskubide eta obligazioei buruzkoa. - Legegunea: Euskal Herriko araudia - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- 8/1997 LEGEA, ekainaren 26koa, Euskadiko Antola mendu Sanitarioarena. [B.O.P.V. N.º 138](#)
- [BOE-A-2018-16673 Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales.](#)
- Lan-istripuaren eta lanbide-gaixotasunaren kontzeptua Laneko Segurtasun eta Osasunerako Institutu Nazionala
INSST. <https://www.insst.es/documents/d/portal-insst/tema-29-concepto-de-accidente-de-trabajo-y-enfermedad-profesional>
- SSI/445/2015 Agindua, martxoaren 9koa, honako honen I., II. eta III. eranskinak aldatzen dituen: 2210/1995 Errege Dekretua, abenduaren 28koa, Zaintza Epidemiologikoko Sare Nazionala sortzen duena, nahitaez

aitortu beharreko gaixotasunen zerrendari, deklaratzeko modalitateei eta eskualde-eremuk gaixotasun endemikoei dagokienez. [Disposición 2837 del BOE núm. 65 de 2015](#)

- [90/2023 DEKRETUA, ekainaren 20koa, Euskal Autonomia Erkidegoko prebentzio-sistemaren barruan prebentzio-zerbitzuen jarduketa sanitarioei eta laneko medikuntzaren gaineko auditoretzak egiteari buruzkoa. - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- [BOE-A-2011-11428 Real Decreto 843/2011, de 17 de junio, por el que se establecen los criterios básicos sobre la organización de recursos para desarrollar la actividad sanitaria de los servicios de prevención.](#)
- Prebentzio-zerbitzuek osasun-administrazioei bidali beharreko gutxieneko datu-multzoa. [cmd 2022.pdf](#)
- Laneko arriskuen prebentziorako osasuna zaintzeko jardueren oinarritzko gida orokorra, Osasun Sistema Nazionaleko Lurralde arteko Kontseiluaren Osasun Publikoaren Batzordeak 2019ko martxoaren 14an onartua. [guiavigisalud.pdf](#)
- Osasunaren sustapena lanean: kalitatea ebaluatzeko galdetegia. NTP 639: [639](#)
- Laneko Erizaintzako Eskuliburua. 2024. Asociación de Especialistas en Enfermería del Trabajo. [Guía ESC 2024 sobre el manejo de la presión arterial elevada y la hipertensión - Sociedad Española de Cardiología](#)
- Txertaketen eskuliburua. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. [Txertaketen eskuliburura - Gaixotasunak, txertoak eta zaintza epidemiologikoa - Osasun Saila - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- Txertaketa lan ingurunean. [Entorno Laboral.pdf](#)
- ERC Europako Berpizte Kontseiluaren gidak. ERC [01_gl2025_exec-summary es v10.pdf](#)
- Goiko gorputz-adarraren mugimendu errepikatuak. Osalan [Goiko gorputz-adarraren mugimendu errepikatuak](#)
- Behartutako jarrerak. Osalan [Behartutako jarrerak](#)
- Zamen eskuko manipulazioa. Osalan [Zamen eskuko manipulazioa](#)
- Bistaratzeko pantailak dituzten ekipoak erabiltzeak dakartzan arriskuak ebaluatzeko eta prebenitzeko gida teknikoa. [Guía técnica para la evaluación y prevención de los riesgos relativos a la utilización de equipos con pantallas de visualización](#)
- Osasun-zaintza espezifikoko protokoloak. Datuak bistaratzeko pantailak Osalan. [Datuak ikusteko pantailak](#)
- Lanean agente biologikoekiko esposizioarekin lotutako arriskuak ebaluatzeko eta prebenitzeko gida teknikoa. 2024. [insst.es/documents/94886/203536/Guia+tecnica+para+la+evaluacion+y+prevencion+de+los+riesgos+relacionados+con+la+exposicion+a+agentes+biolo](#)

[gicos+durante+el+trabajo+2024.pdf/146877d0-a958-e041-7721-720f57eee134](#)

- Zarataren esposiziopean dauden langileen osasuna berariaz zaintzeko protokoloa [Zarataren esposiziopean dauden langileen osasuna berariaz zaintzeko protokoloa](#).
- Ahotsaren gaixotasunen prebentzioa lan-eremuan. https://issga.xunta.gal/sites/default/files/biblioteca/documentos/manual_voz_cas_web.pdf
- Ahotsa eta lana. INSST. NTP 1213 [NTP 1213: Voz y trabajo: Evaluación de riesgos por sobreesfuerzo vocal | INSST - PDF](#)
- Arrisku psikosozialak kudeatzeko oinarritzko jarraibideak.2022. [Factores+y+riesgos+psicosociales,+formas,+consecuencias,+medidas+y+buenas+prácticas](#)
- Arrisku kardiobaskularreko faktore nagusiak. [Factores de riesgo - Fundación Española del Corazón](#)
- Nola ezarri Laneko Osasuna Sustatzeko programa bat.2024. INSST. [Cómo implementar un programa de Promoción de la Salud en el Trabajo](#)
- Nola sortu prebentzio-mezu eraginkorrak. NTP 1141. 2020. INSST. [NTP 1141: Cómo generar mensajes preventivos eficaces | INSST - PDF](#)
- Enpresa Osasungarrien Espainiako Sarea. INSST. [Red Española de Empresas Saludables - INSST](#)
- Enpresan adikzioak prebenitzeko plan bat ezartzeko gida. Osalan [Enpresetan mendekotasunen prebentziorako planak ezartzeko gidaliburua](#)
- Prebentzioko ordezkarietzako gida: Zer egin dezakegu mendekotasunekin enpresetan? 2020. Osalan [Prebentzio-delegatuentzako gida: Zer egin dezakegu enpresetan adikzioen aurka?](#)
- Laneko arriskuen prebentzioan genero-ikuspegia txertatzeko jarraibideak. 2017. [Genero-ikuspegia laneko arriskuen prebentzioan integratzeko jarraibideak](#)
- Enpresetan arrisku psikosozialak genero-ikuspegia aintzat hartuta prebenitzeko dekalogoak.2021. Osalan / [Enpresetan arrisku psikosozialak genero-ikuspegia aintzat hartuta prebenitzeko dekalogoak](#)
- Laneko arriskuen prebentzioa berdintasun-planetan txertatzea.2025. INSST. [Integración de la prevención de riesgos laborales en los planes de igualdad | INSST](#)
- Indarkeria kanpoko jatorriko lanean.NTP 1215: 2025. INSST.[NTP 1215: Violencia en el trabajo de origen externo - Año 2025 | INSST - PDF](#)
- Haurdunaldi eta edoskitze naturala: enpresaren zeregina lan-arriskuagatiko prestazioan. NTP 0993. INSST. [NTP 0993: Embarazo y lactancia natural: el papel de la empresa en la prestación por riesgo laboral | INSST - PDF](#)

- Haurdun dagoen eta erditu den edo edoskitzen ari den langilearen laneko arriskuen prebentzioa. Osalan. [Laneko arriskuen prebentzioa, haurdun dagoen, haurra izan berri duen edo bularra ematen ari den langilearen kasuan.](#)
- Plataforma digitaletako lanaren lan-arriskuen arloko gida.2020. [Plataforma digitaletako laneko arriskuen gida](#)
- Adinaren kudeaketa eta laneko arriskuen prebentzioa. 2022. Osalan. [adina_kudeaketa_lap.pdf](#)
- Langileen zahartzea. Egoeraren balantze kritikoa eta hobetzeko proposamenak. 2018.Osalan. [Adinaren kudeaketa eta laneko arriskuen prebentzioa](#)
- [BOE-A-2015-11724 Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social.](#)
- 13/2023 LEGEA, azaroaren 30ekoa, Euskadiko Osasun Publikoarena. [euskadi.eus/web01-bopv/eu/p43aBOPVWebWar/VerParalelo.do?ed2023005490](#)
- [BOE-A-2012-5403 Real Decreto-ley 16/2012, de 20 de abril, de medidas urgentes para garantizar la sostenibilidad del Sistema Nacional de Salud y mejorar la calidad y seguridad de sus prestaciones.](#)
- [BOE-A-2002-22188 Ley 41/2002, de 14 de noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica.](#)
- [Protokoloak - Gaixotasunak, txertoak eta zaintza epidemiologikoa - Osasun Saila - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- [enfermedadesNoTransmisibles.pdf](#)
- Conceptos de Salud Pública y Estrategias Preventivas. Miguel Ángel Martínez González.2023. Elsevier.
- 1/2016 LEGEA, apirilaren 7koa, Adikzioen eta Droga Mendekotasunen gaineko Arreta Integralari buruzkoa. [Boletín Oficial del País Vasco](#)
- VIII. Euskadiko Adikzioen Plana Euskadi 2023-2027. [Euskadiko Adikzioen VIII. Plana - Mendekotasunak - Osasun Saila - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- Adikzioei buruzko Euskadiko Inkestaren emaitza nagusiak 2023. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. [euskadiko-adikzioen-inkesta-2023.pdf](#)
- Faktore eta arrisku psikosozialak, formak, ondorioak, neurriak eta jardunbide egokiak. B Moreno Jimenez-C Baez León INSHT [Factores y riesgos psicosociales, formas, consecuencias, medidas y buenas prácticas - INSST](#)
- Metodo epidemiologikoa.[Escuela Nacional de Sanidad \(ENS\) Instituto de Salud Carlos III - Ministerio de Ciencia e Innovación. Miguel Ángel Royo Bordonada, Javier Damián Moreno, “Método epidemiológico”. Madrid: ENS - Instituto de Salud Carlos III, Octubre de 2009.](#)

- The CDC Field Epidemiology Manual. [Field epidemiology CDC.](#)
- Epidemic intelligence - e-learning; Investigate an outbreak - e-learning. [ECDC learning portal:](#)
- Medicina Preventiva y Salud Pública. 2016. 12ª Edición. Piédrola Gil. Barcelona: Elsevier Masson. 39. kapitulua.
- [Gaixotasunak, txertoak eta zaintza epidemiologikoa - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- Gaixotasun kutsakorrek zaintzeko sistema. https://www.sanidad.gob.es/areas/alertasEmergenciasSanitarias/vigilancia/docs/Informe_Sistema_Vigilancia_Enfermedades_Transmisibles_SNS_2023.pdf
- Infekzio-agerraldiak zaintzeko protokoloa. Zaintza Epidemiologikoko Sare Nazionala. https://cne.isciii.es/documents/d/cne/protocolo-brotes_nov2017_rev_abril2019-pdf
- EAEko osasun-araudia. [Euskal Autonomia Erkidegoko Araudi Sanitarioa - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Epidemiologiaren eskuliburua. [Brotes de enfermedades entéricas agudas | Manual de epidemiología de campo | CDC](#)
- Gaixotasun kutsakorren epidemiologia. <https://cne.isciii.es/servicios/enfermedades-transmisibles/protocolos-renave>
- 33/2011 Lege Orokorra, urriaren 4koa, Osasun Publikoari buruzkoa. <https://www.boe.es/buscar/pdf/2011/BOE-A-2011-15623-consolidado.pdf>
- 319/2024 DEKRETUA, urriaren 29koa, Osasun Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duena. euskadi.eus/web01-bopv/eu/p43aBOPVWebWar/VerParalelo.do?ed2024005122
- Osasuna politika guztietan. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Osasuna politika guztietan - Osasuna saila - Eusko Jaurlaritza](#)
- Euskadiko Osasun Plana 2030. Osakidetza [osasun-plana-2030.pdf](#).
- Euskadiko Osasunaren Euskal Ituna. Osasuna eta ekintza komunitarioa sustatzea: jokabide osasungarriak eta gehigarriak. Osasuneko ekitaterik ezak murriztea, determinatzaile sozialak kontuan hartuta. [Euskadiko Osasun Ituna - Osasuna politika guztietan - Departamento de Salud - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- [LIBRO-2-DIAGNOSTICO-EUSK-WEB.pdf](#)
- Osasuna eta hiri-garapen jasangarria. Tokiko hirigintza-ekimenek osasunean duten eragina aztertzeke gida praktikoa. 2014. Cuadernos de trabajo Udalsarea. Nº21. [Udalsarea - Argitalpenak - Osasuna eta hiri-garapen jasangarria. Tokiko hirigintza-jarduerak osasunean zer eragin daukaten aztertzeke gida praktikoa](#)

- Health in all Policies. Framework for Country action. 2014. World Health Organization. Geneva. <https://www.afro.who.int/sites/default/files/2017-06/140120HPRHiAPFramework.pdf>
- Participation as a driver of health equity. 2019. World Health Organization. Geneva. <https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/8519e6f4-36b0-4f59-81a0-4911ee59aa30/content>
- Desberdintasun sozialak osasunean: jatorriari eta ugalketari buruzko azalpenak eta eztabaidak 2008. Bacigalupe A, Martín U, Larrañaga I. Inguruak. (44):37-50. [Las desigualdades sociales en salud: explicaciones y debates en torno a su origen y reproducción - Dialnet](#)
- Zure posta kodea garrantzitsuagoa da zure osasunerako zure kode genetiko baina 2013. Cofiño Fernández, R. Atención Primaria. 45(3):127-128. [Tú código postal es más importante para tu salud que tu código genético \(1\) - Dialnet](#)
- Espainian osasun-arloko desberdintasun sozialak murrizteko politikak eta esku-hartzeak proposatzea. 2012. Espainian Osasuneko Gizarte Desberdintasunak Murrizteko Batzordea. Gazeta Sanitaria 26 (2): 182-189. [Propuesta de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España | Gaceta Sanitaria](#)
- Osasun publikoko programek eta esku-hartze komunitarioek osasunean duten eragina ekitate ikuspegiarekin ebaluatzeko tresnak. 2018. Suárez Álvarez Ó, Fernández-Feito A, Vallina Crespo H, Aldasoro Unamuno E, Cofiño Fernández R. Gaceta Sanit. 32(6):579-581. [Herramientas para una evaluación del impacto en salud de los programas de salud pública e intervenciones comunitarias con una perspectiva de equidad - Dialnet](#)
- Osasunaren determinatzaile komertzialak. <https://www.sanidad.gob.es/en/areas/promocionPrevencion/promoSaludEquidad/determinantesComercialesSalud/home.htm>
- Osasun-estrategia, programa eta jardueretan ekitatea txertatzeko gida metodologikoa 2012. https://www.sanidad.gob.es/areas/promocionPrevencion/promoSaludEquidad/equidadYDesigualdad/estrategia/actividadDeDesarrollo/docs/Guia_metodologica_Equidad_EPAs.pdf
- Osasuna eta ekitatea sustatzea. <https://www.sanidad.gob.es/areas/promocionPrevencion/promoSaludEquidad/home.htm>
- European osasun-desberdintasunei aurre egiteko ekintza-estrategiak. <https://www.sanidad.gob.es/areas/promocionPrevencion/promoSaludEquidad/equidadYDesigualdad/estrategiasEnEuropa.htm>
- Osasunaren Sustapenerako Terminoen Glosategiaren itzulpena. OME 2021. https://sms.carm.es/ricsmur/bitstream/handle/123456789/10865/GLOSARIO_Promocion_de_la_Salud_OMS_2021_v3.pdf

- Osasunaren sustapena eta gizarte-aldaketa. 2001.Colomer Revuelta C, Álvarez-Dardet Díaz C, Masson edizioak. 27-45.[promocic3b3n-de-la-salud_concepto-estrategias-y-mc3a9todos.pdf](#)
- 30 urte geroago Ottawako Gutuna birpentsatzea. 2017.Álvarez-Dardet C, Ruiz MT. Gac Sanit. 31(6):443-445. [Repensar la Carta de Ottawa 30 años después](#)
- Osasunerako hezkuntzari buruzko eskuliburua.2006. [MANUAL.qxp](#)
- Osasunerako hezkuntza. 2008.Sanchez Gómez, Mª Begoña. Editores FUNDEN; Enfo Edizioak.[Detalles de: Educación para la salud / María Begoña Sánchez Gómez, Juan Gómez Salgado, Gonzalo Duarte Climents > Biblioteca UCA Koha](#)
- Komunikazioa osasunean: kontzeptuak, teoriak eta esperientziak. 2003. Mosquera M. [Comunicación en salud: conceptos, teorías y experiencias - Dialnet](#)
- Schools for Health in Europe (SHE). SHE 2.0 ESKOLA ESKULIBURUA: Osasun Eskola Sustatzaile bihurtzeko Gida Metodologikoa. 2020. [https://www.schoolsforhealth.org/sites/default/files/editor/health-promoting-school/spanish-she-school-manual-2-0.pdf](#)
- Osasuna sustatzen duten eskolak. [https://www.sanidad.gob.es/areas/promocionPrevencion/entornosSaludable/s/escuela/escuelasPromotorasdeSalud/home.htm](#)
- Ongizatea eta osasuna sortzen dituen partaidetza baterako gida: parte hartzeko prozesuetan osasunaren ikuspegia sartzeko orientabideak.2020. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. [https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/participacion_comunitaria/e_s_def/adjuntos/GUIA-ILab-CAST-Def.pdf](#)
- Osasunari ikuspegi komunitario batetik heltzeko gida metodologikoa. 2016. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. [GIDA-ILab-EUSK-Def.pdf](#)
- Osasun komunitarioa: zer den eta zer ez den. 2023. Segura del Pozo J. Tres Cantos. [https://saludpublicayotrasdudas.wordpress.com/](#)
- Euskadi Aktiboa: Bizitza osasungarria. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Euskadi Aktiboa - Osasun komunitarioa - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- Tokiko partaidetza-prozesu komunitarioak. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. [Tokiko ekintza komunitarioa - Haurtzaroa - Bizitza osasungarria - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Eskola-bideak. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Eskola-bideak - Haurtzaroa - Bizitza osasungarria - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Patio inklusiboak. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Eskoletako Jolastokiak - Haurtzaroa - Bizitza osasungarria - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Ibilbide osasungarriak: Ttipi-ttapa. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza

[Ttipi-ttapa. Ibilbide osasuntsuak - Haurtzaroa - Bizitza osasungarria - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)

- Bizitza osasungarria. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Bizimodu Osasuntsua - Osasuna Saila - Eusko Jaurlaritza](#)
- Osasun Eskola. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza <https://osasuneskola.osakidetza.eus/es/home>
- Jarduera fisikoa eta osasuna. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Zer da jarduera fisikoa? - Jarduera fisikoa eta Osasuna - Bizitza osasuntsua - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Sedentarismoa eta Osasuna. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. [Sedentarismoa eta Osasuna - Sedentarismoa eta osasuna - Bizitza osasuntsua - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Jarduera fisikoa hobetzeko zortzi inbertsio.2020. International Society for Physical Activity and Health. ISPAH. <https://www.ispah.org/wp-content/uploads/2020/11/Spanish-Eight-Investments-That-Work-FINAL.pdf>
- Tabakismoa prebenitzea. Osasun Eskola. Osakidetza. [Osasun Eskola - Osakidetza | Osasun Eskola - Osakidetza](#)
- Kerik gabeko Euskadi. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Kerik gabeko Euskadi - Mendekotasunak - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- Adikzioei buruzko sentsibilizazio-kanpainak Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Adikzioei buruzko sentsibilizazio-kanpainak - Sentsibilizazio kanpaina - Adikzioak - Osasun Saila - Eusko Jaurlaritza - Euskadi.eus](#)
- Plater osasungarria. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza [Elikadura osasungarria - Plater osasuntsua - Bizitza osasuntsua - Osasun Saila - Euskadi.eus](#)
- Sexu-osasuna.Osasun Eskola.Osakidetza. [Osasun Heziketa | Osasun Eskola - Osakidetza](#)
- Sexu-transmisiozko infekzioen prebentzioa. Osasun Eskola. Osakidetza. [Osasun Eskola - Osakidetza | Osasun Eskola - Osakidetza](#)